

1r d'ESO

Llegeix aquest text amb atenció i, després, fes les activitats que trobaràs a continuació:

Feia un fred horrible! Nevava i es començava a fer fosc. Era l'última vesprada de l'any, la vigília del dia de Cap d'Any. Amb un fred tan viu i en la foscor, una pobra nena caminava pel carrer, amb poca roba i descalça. És veritat que havia sortit de casa amb sabatilles, però no li havien servit de res. Com que li anaven grosses i la seva mare encara les havia engrandit més fent-les servir fins aleshores, la pobrissona les havia perdut quan va haver de travessar un carrer corrent per esquivar uns cotxes que passaven a tota velocitat. L'una s'havia fet fonedissa i no la va poder trobar, i l'altra la va recollir un vailet que va dir que se la guardaria perquè li servís de bressol el dia que tingués fills.

La nena, doncs, caminava amb els peus nus, que el fred feia tornar de color morat. Duia, al davantal, un paquet de capses de llumins, i en tenia una a la mà, però en tot el dia no n'havia pogut vendre cap i no havia pogut fer ni cinc. Morta de gana i de fred, la pobra filla semblava talment la imatge de la desgràcia. Les grosses volves de neu li anaven a parar sobre els cabells, que eren rossos com l'or i que li queien graciosament sobre les espatlles, però ella no hi pensava pas. La llum de l'alegria resplendia en totes les finestres i se sentia la bona olor del gall dindi rostit, perquè era la nit de Cap d'Any, i en això sí que hi pensava.

Es va asseure al racó que formaven dues cases amb uns grans ràfecs, es va arrupir i va procurar escalfar-se els peus amb la calor del cos, però cada cop tenia més fred. I no gosava tornar a casa, perquè no havia venut ni una capsa de llumins i no li havia donat ningú ni una trista moneda. El seu pare l'apallissaria i, d'altra banda, a casa seva també hi feia fred. Vivien sota teulada, i el vent hi entrava amb uns xiulets terribles, encara que havien procurat tancar tots els forats i totes les escletxes amb palla i parracs vells. La nena ja tenia les mans enravenades de fred. Oh! Qui sap si encenent un llumí s'escalfaria una mica. Si gosés treure'n un de la capsa, encara que només fos un, rascar-lo a la paret i escalfar-se una mica els dits! I en va treure un i «ras»! Quina llússor que feia! Com es va encendre! Feia una flama calenta i lluent, talment com una candela, i ella la resguardava amb la mà. Era una claror molt especial, i a la nena li feia l'efecte que seia davant una llar de foc, en una gran sala, amb un trespeus de bronze i una lleixa de marbre. Quin bon foc que hi cremava i com li escalfava tot el cos! Però, i ara què passa? Res, que quan la nena va allargar els peus per escalfar-se'ls, el foc es va apagar i la llar va desaparèixer: i es va trobar asseguda al carrer, amb una punta de llumí cremat a les mans.

En va rascar un altre a la paret. Es va encendre i va resplendir de tal manera que, en projectar-se a la paret, li va donar una transparència que permetia veure la casa per dins. Hi havia una taula parada, amb unes tovalles blanquíssimes, i una vaixela esplèndida de porcellana de la Xina, i se sentia una olor molt bona de gall dindi rostit, farcit de prunes i de pinyons. Però el que li va agradar més, a la pobra filla, va ser que el gall dindi, amb una forquilla i un ganivet de plata clavats al mig del pit, va fer un bot fins a terra, va

travessar la sala i se li va acostar volant. Però en aquell precís instant el llumí es va apagar i ja no va poder veure sinó la paret, freda, fosca i humida. En va encendre un altre i es va veure ella mateixa asseguda a la vora d'un arbre de Nadal, molt més gran i més bonic que tots els que havia vist uns dies abans als aparadors il·luminats de les botigues. Les branques de color verd feien una lluïssor esclatant, com si fossin milers de candeles, il·luminaven unes nines precioses, com les dels aparadors, que se la miraven somrient dolçament. La nena va allargar els braços i... el llumí es va apagar. Però les llumenetes de l'arbre de Nadal es van enlairar, amunt, amunt, fins que es van confondre amb els estels de la volta del cel. N'hi va haver un que va caure i va deixar al seu darrere un rastre de llum.

—Això és que s'ha mort algú —es va dir la nena, perquè la seva àvia, l'única persona que l'havia estimada, i que ja era morta, una vegada li havia dit que quan cau un estel és que hi ha una ànima que entra al paradís.

Va rascar un altre llumí, que es va encendre de seguida, i vet aquí que a la resplendor que va fer, la nena va veure la seva àvia, lluminosa, radiant, bondadosa i amable.

—Àvia —va exclamar la nena—. Oh! Deixa'm venir amb tu. Sé que quan s'apagarà aquest llumí desapareixeràs talment com la llar de foc, com el gall dindi farcit i com el magnífic arbre de Nadal!

I es va afanyar a encendre tots els llumins que hi havia a la capsa perquè l'àvia no desaparegués. I els últims llumins cremaven amb tant delit que feien més claror que el sol, i l'àvia, que apareixia més gentil i més alta que quan era viva, la va agafar en braços i se la va endur volant, per un camí de glorioses lluminàries, cap a les altures celestials, on no feia fred, on no es passava gana, on no hi havia penes ni malures, perquè era la casa de Nostre Senyor.

L'endemà al matí, que era tot ben glaçat, van trobar la nena encara asseguda en aquell racó del carrer, amb les galtes lívides i els llavis mig oberts en un dolç somriure: havia mort de fred durant l'última nit de l'any. El sol de Cap d'any la va amortallar amb els seus primers raigs. La nena, tota enravenada, tenia encara al davantal el paquet de llumins, dels quals havia cremat gairebé tota una capsa.

—Es devia voler escalfar —va dir un que passava.

Però no es podia imaginar ningú el bé de Déu de coses que havia vist ni a quina glòria l'havia emmenat la seva àvia a passar les festes de Cap d'Any.

Títol original: *Den Lille Pige med Svovlstikkerne* (1845)

Traducció catalana d'Albert Jané, inclosa en el llibre

Els millors contes de Hans Christian Andersen (Editorial Combel).

1. Obtenció d'informació

- 1.1. Qui és la protagonista de la història?
- 1.2. En quin escenari se situa la història? Mostrar-ho a través d'un exemple.
- 1.3. En quin espai temporal té lloc la història? Mostrar-ho a través d'un exemple.
- 1.4. Què passa cada cop que la nena encén un llumí? Quants llumins encén?
- 1.5. Quin és el desig final de la nena?

2. Comprensió general

- 2.1. Fes un retrat per escrit de la protagonista de la història.
- 2.2. Digues quin és el conflicte del conte i quin n'és el detonant (allò que posa en marxa el conflicte).

3. Interpretació del text

- 3.1. El final té dues interpretacions. Quines són? Per què hi ha dues interpretacions?

4. Reflexió sobre el contingut

- 4.1. Quins sentiments transmet aquest conte? Feu-ne una llista per posar-los en comú entre tots.

5. Reflexió sobre la forma

- 5.1. Busca quines paraules del text connoten fredor.
- 5.2. Ara, busca quines paraules connoten calor.
- 5.3. Divideix el text en tres parts: inici, nus i desenllaç. Quina és la part més extensa? Per què?

6. Proposta de redacció sobre el tema: «Què és per a mi el Nadal.»

- 6.1. Es pot partir d'aquesta premissa i escriure un conte de ficció, si es vol.
- 6.2. Posada en comú dels textos escrits.